

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової і спеціальної освіти**

**ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
ПОЧАТКОВОЇ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Завідувач кафедри
 С.М.Дубяга
(протокол №1 від 29.08.2023 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна деонтологія

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта. Інклюзивна освіта Початкова освіта. Іноземна мова

Запоріжжя, 2023

Опис навчальної дисципліни

Педагогічна деонтологія

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітні програми	Початкова освіта. Іноземна мова
	Початкова освіта. Інклюзивна освіта

Мова навчання: українська

Розробник:

Шевченко Юлія Михайлівна, професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

С.М.Дубяга

В.В.Гузь

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2 Блоків – 1 у тому числі: курсова робота - навчальна практика - Загальна кількість годин – 105 Тижневих годин – 3	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) Спеціальність 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма Початкова освіта. Іноземна мова Початкова освіта. Інклюзивна освіта	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		0,5	0,5
		Семестр	
		3	3
		Лекції	
		28 год.	
		Практичні	
		12 год.	
		Самостійна робота	
		65 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2. Мета навчальної дисципліни

Місце дисципліни в освітній програмі (обов'язкова).

Метою дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати всебічний розвиток особистості учня, використовуючи надбання народної педагогіки, а також досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі початкової освіти; формування у майбутніх учителів моральних цінностей педагогічної професії через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі; знання про проблеми духовно-морального розвитку молодшого школяра, розкрити психологічний зміст, сутність поняття «духовний розвиток особистості», мотиваційні чинники та суперечності цього процесу, теоретико-методологічний підхід до вивчення психологічних закономірностей та механізмів духовно-морального розвитку молодших школярів.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Загальні компетентності

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності

ФК 1. Здатність ефективно працювати в умовах сучасної початкової школи

ФК 6. Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних особливостей, потреб та інтересів

4. Результати навчання:

ПРН 8. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в професійно-педагогічній діяльності.

ПРН 9. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 13. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та організацій.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Педагогічна деонтологія як наука про норми професійної діяльності вчителя

Тема 1. Вступ. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку вчителя

Характеристика і генезис розвитку поняття «педагогічна деонтологія». Цілі та завдання педагогічної деонтології як науки про професійну поведінку вчителя. Об'єкт і предмет педагогічної деонтології (дослідження сукупності формалізованих і неформалізованих норм професійної поведінки та діяльності вчителя).

Вимоги до професійної поведінки сучасного вчителя і зміна їх у процесі історичного розвитку суспільства і школи. Особливості нормативно-рольових функцій педагогічної професії. Специфіка педагогічної діяльності (з урахуванням предметної спеціалізації).

Проблеми морального розвитку особистості у працях Л. Колберга та Е. Фрома.

Тема 2. Передумови та сутність педагогічної деонтології

Етико-філософська передумова у процесі розвитку суспільства для збереження цілісності певних соціальних груп. Соціально-історична передумова про виникнення й існування донині протиріч між вимогами, що пред'являються до особистості вчителя і реальним їх виконанням в різних суспільно-економічних формаціях. Соціально-психологічна передумова як необхідність здійснення санації спілкування педагога з вихованцями, тобто

дотримання психогігієни спілкування, і соціального контролю над його діями і вчинками.

Тема 3. Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя

Педагогічна етика як галузь професійної етики. Сутність та функції педагогічної етики як системи моральних вимог до особистості вчителя. Взаємозв'язок педагогічної етики з поняттями «мораль», «духовність», «педагогічна культура». Феномен педагогічної етики.

Філософські основи педагогічної етики. «Золоте» правило моралі.

Педагогічний потенціал релігійних цінностей і заповідей. Генезис розвитку етико-педагогічних ідей у працях вітчизняних та зарубіжних учених. Етичні погляди педагогів-гуманістів: Я. Корчака, К.Д. Ушинського, В.О. Сухомлинського, С. Русової та інших.

Основні категорії педагогічної етики: любов до дітей, повага їх гідності, педагогічна справедливість, педагогічний обов'язок, професійна честь і совість, педагогічний авторитет тощо.

Характеристика принципів педагогічної етики. Поняття «педагогічний такт» і його значення в діяльності вчителя. Педагогічна толерантність.

Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя. Педагогічні табу

Професійні норми як історично встановлені стандарти професійної поведінки і діяльності. Гуманізм як нормативна основа педагогічної професії. Загальні, часткові та рамкові норми, норми-ідеали. Структура рамкових норм: норми-заборони, норми-права, норми-обов'язки. Конкретно-історичний характер розвитку норм професійної поведінки вчителя.

Зміст основних нормативних вимог до вчителя та їх характеристика: любов до дітей, повага до людської гідності, відповідальність, чесність, толерантність тощо.

Аналіз існуючих кодексів професійної етики вчителя в Україні та за її межами: позитивні і негативні аспекти.

В.О. Сухомлинський про 10 педагогічних табу. Їх характеристика.

Тема 5. Роль педагогічної етики вчителя у реалізації основних прав і свобод дитини

Закріплення формалізованих норм професійної поведінки вчителя в основних нормативно-правових документах, які регламентують діяльність сфери освіти: «Закон про освіту» (1996), закони прямої дії «Про загальну середню освіту» (1999), «Державний стандарт початкової загальної освіти» (2011) «Про позашкільну освіту» (2000) та ін.

Захист прав дитини в Україні. Нормативно-правові документи про права дитини і місце педагогічної етики вчителя у їх виконанні. Декларація прав дитини (1959 р.) і Конвенція ООН про права дитини (1989 р.) як нормативно-правова основа життєдіяльності школяра. Основні права дитини: виживання, розвиток, повага гідності особистості, захист, забезпечення активної участі в суспільному житті, створення належних умов для навчання і вихованім та ін.

Юридична відповідальність педагога за дії, які суперечать нормам професійної етики. Міра правової відповідальності.

Тема 5. Особливості професійної етики вчителя початкових класів у різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин.

Характеристика основних сфер діяльності вчителя (діти, їх батьки, педагогічна діяльність, власне «Я», колеги й адміністрація) та етико-нормативні особливості його поведінки.

Педагогічна етика вчителя в контексті вікових і психологічних особливостей школярів.

Цінності і мотиви педагогічної діяльності, їх вплив на формування етичної центрації педагогічної дії. Особливості сприйняття учня з позиції «він інший», «він маленька особистість, що розвивається», «ми взаємодіємо як рівні» та ін.

Зміст педагогічної етики у процесі реалізації ним основних навчально-виховних завдань.

Етикет у професійній культурі вчителя, його основні норми і принципи.

Тема 6. Сутність деонтологічної готовності педагога

Формування готовності педагога до виконання професійної діяльності. Підготовка педагогічних кадрів, де головна роль відводиться формуванню готовності педагога до виконання професійної діяльності. Визначення у психолого-педагогічній літературі поняття «готовність до педагогічної діяльності» («професійна готовність педагога») вченими Н.Н.Нікітіною, Н.В.Кислинсько, Д.Н.Узнадзе, М.І.Дьяченко, Л.А.Кандилович, Н.Д.Хмель, Л.В.Заніною, Н.П.Меньшиковим, В.А.Сластьоніним та ін. Дослідження проблем професійної готовності педагога в різних напрямках. Деонтологічна готовність вчителя – одна з основних умов ефективності навчально-виховного процесу. Формування деонтологічних свідомості.

Тема 7. Структура деонтологічної готовності майбутніх педагогів

Формування деонтологічної готовності майбутніх педагогів. Мотиви педагогічної діяльності. Інтерес як специфічна пізнавальна спрямованість особистості. Педагогічні цінності як орієнтир і стимул соціальної і професійної активності майбутнього педагога. Емоційно-вольовий компонент деонтологічної готовності. Змістовно-операційний компонент деонтологічної готовності

Змістовий модуль 2. Педагогічна етика як детермінанта соціально-психологічного розвитку суб'єктів навчально-виховного процесу

Тема 8. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики

Класифікація методів індивідуальної педагогічної взаємодії. методи формування свідомості особистості як етична бесіда, діалог, диспут, приклад. методи організації діяльності учнів: педагогічна вимога, громадська думка, вправи і привчання, прогнозування, створення виховних ситуацій. Методи стимулювання оцінки та самооцінки. Технологія використання прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії в найбільш типових ситуаціях шкільного життя. Методи стимулювання оцінки та самооцінки. Індивідуальна педагогічна

бесіда. Етапи проведення бесіди. Методика контактної взаємодії. Основні принципи бесіди.

Алгоритм розв'язування морального конфлікту за допомогою прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії. Алгоритм аналізу педагогічної ситуації. Шляхи вирішення трудових конфліктів. Основні структури внутрішнього світу особистості, які вступають у конфлікт. Основні види внутрішнього конфлікту. Основні причини виникнення конфліктів. Способи управління конфліктною ситуацією. Фактори виникнення стресових ситуацій в колективі.

Тема 9. Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики майбутнього вчителя

Діагностика рівнів сформованості морально-ціннісних стосунків викладачів і студентів у навчально-виховному процесі. Особливості формування педагогічної етики вчителя. Пріоритетні стратегії етичного самовдосконалення. Рефлексивний аналіз вчителем своєї діяльності як спосіб самодіагностики. Роль емоцій і почуттів у діяльності вчителя та їх корегування. Умови оволодіння педагогічним тактом. Використання тестових методик з метою виявлення рівнів моральної культури педагогів. Шляхи і форми професійно-етичного самовдосконалення вчителя.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна/заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ						
Тема 1. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку вчителя	13	4	2			7
Тема 2. Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя	13	4	2			7
Тема 3. Структура деонтологічної готовності майбутніх педагогів	11	2	2			7
Тема 3. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя. Педагогічні табу	9	2	-			7
Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя	11	2	2			7
Разом за змістовим модулем 1	57	14	8			35
Змістовий модуль 2. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ						
Тема 5. Особливості професійної етики вчителя	13	4	2			7
Тема 6. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях	13	4	2			7
Тема 7. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики	12	4	-			8
Тема 8. Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики майбутнього вчителя	10	2	-			8
Разом за змістовим модулем 2	48	14	4			30
Усього годин	105	28	12			65

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Педагогічна деонтологія як наука про професійну	4

	поведінку вчителя 1. Поняття педагогічної деонтології 2. Предмет педагогічної деонтології 3. Основні принципи педагогічної деонтології 4. Зв'язок педагогічної деонтології з іншими науками 5. Основні завдання педагогічної деонтології	
2	Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя 1. Дослідження виникнення професійної етики та її види 2. Педагогічний такт як основа професійної діяльності 3. Підходи педагогів щодо трактування педагогічного такту	4
3	Структура деонтологічної готовності майбутніх педагогів 1. Формування деонтологічної готовності майбутніх педагогів 2. Мотиви педагогічної діяльності 3. Інтерес як специфічна пізнавальна спрямованість особистості 4. Педагогічні цінності як орієнтир і стимул соціальної і професійної активності майбутнього педагога 5. Емоційно-вольовий компонент деонтологічної готовності 6. Змістовно-операційний компонент деонтологічної готовності	2
4	Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя 1. Моральні відносини педагога 2. Субординаційні відносини 3. Гуманістичні відносини 4. Координаційні моральні відносини	2
5	Особливості професійної етики вчителя 1. Види конфліктів в професійній діяльності педагога; 2. Конфліктна ситуація та поведінка педагога в конфліктній ситуації; 3. Стили вирішення конфліктної ситуації; 4. Формування умінь вирішення ситуацій конфлікту	4
6	Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях 1. Поняття педагогічної ситуації, складної педагогічної ситуації в професійній діяльності педагога з позицій педагогічної деонтології;	4

	2. Характеристика ситуації ризику в діяльності педагога, її значення, шляхи вирішення; 3. Характеристика ситуації морального вибору, класифікація типів рішення в ситуаціях морального вибору; 4. Особливості формування вмінь вирішення складних педагогічних ситуацій в професійній діяльності педагог	
7	Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики 1. Класифікація методів індивідуальної педагогічної взаємодії. 2. Технологія використання прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії в найбільш типових ситуаціях шкільного життя. 3. Алгоритм розв'язування морального конфлікту за допомогою прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії.	4
8	Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики майбутнього вчителя 1. Діагностика рівнів сформованості морально-ціннісних стосунків викладачів і здобувачів у навчально-виховному процесі. 2. Особливості формування педагогічної етики вчителя	2
Разом		28

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку вчителя 1. Поняття педагогічної деонтології. 2. Ідеї відомих педагогів – як підґрунтя вітчизняної деонтології. 3. Основні принципи педагогічної деонтології. 4. Основні завдання педагогічної деонтології.	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
2	Деонтологічний кодекс педагога, його призначення	Усне опитування, фронтальна перевірка	2

	1. Характеристика деонтологічних принципів, визначення їх ролі в регулюванні професійної поведінки педагога; 2. Норми поведінки педагога, характеристика видів норм у професійній діяльності педагога; 3. Офіційні витoki деонтології; 4. Характеристика та обговорення Деонтологічного кодексу педагога		
3	Структура деонтологічної готовності майбутніх педагогів 1. Формування деонтологічної готовності майбутніх педагогів 2. Мотиви педагогічної діяльності 3. Інтерес як специфічна пізнавальна спрямованість особистості 4. Педагогічні цінності як орієнтир і стимул соціальної і професійної активності майбутнього педагога 5. Емоційно-вольовий компонент деонтологічної готовності 6. Змістовно-операційний компонент деонтологічної готовності	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
4	Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя 1. Моральні відносини педагога 2. Субординаційні відносини 3. Гуманістичні відносини 4. Координаційні моральні відносини	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
5	Особливості професійної етики вчителя 1. Види конфліктів в професійній діяльності педагога; 2. Конфліктна ситуація та	Усне опитування, фронтальна перевірка	2

	поведінка педагога в конфліктній ситуації; 3. Стили вирішення конфліктної ситуації; 4. Формування умінь вирішення ситуацій конфлікту		
6	Формування умінь та навичок поведінки в різноманітних ситуаціях професійної діяльності педагога 1. Поняття педагогічної ситуації, складної педагогічної ситуації в професійній діяльності педагога з позицій педагогічної деонтології; 2. Характеристика ситуації ризику в діяльності педагога, її значення, шляхи вирішення; 3. Характеристика ситуації морального вибору, класифікація типів рішення в ситуаціях морального вибору; 4. Особливості формування вмінь вирішення складних педагогічних ситуацій в професійній діяльності педагога	Усне опитування, фронтальна перевірка	2
Разом			12

9. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що винесені на самостійне вивчення	Кількість годин
1.	Передумови та сутність педагогічної деонтології	4
2.	Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя	2
3.	Роль педагогічної етики вчителя у реалізації основних прав і свобод дитини	2
4.	Особливості професійної етики вчителя	2
5.	Сутність деонтологічної готовності педагога	2
6.	Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних	2
7.	Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики майбутнього вчителя	2
Разом		16

Теми презентацій для самостійної виконання

1. Принципи та правила педагогічної етики вчителя, про які йдеться у працях К.Д. Ушинського, Я. Корчака, В.О. Сухомлинського (одного з вчених на вибір студента).
2. Я.А. Коменський про людські чесноти.
3. Зміст християнської моралі – основа народної педагогіки.

10. Методи навчання

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - пояснювально-ілюстративний;
 - репродуктивний;
 - проблемний;
 - частково-пошуковий (евристичний);
 - дослідницький.
2. За джерелом отримання знань і викладу матеріалу:
 - словесні;
 - наочні;
 - практичні.
3. За організаційним характером навчання методи:
 - організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Методи і форми контролю

Усний, письмовий, тестовий контроль, практична перевірка під час практичних занять.

Поточний контроль та контроль виконання завдань самостійної роботи: опитування, плани-конспекти уроків (фрагменти), проблемні ситуації, реферати, презентації.

Періодичний контроль: модульний контроль (тести, теоретичні питання).

12. Критерії оцінювання

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру студент за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х періодичних контрольних робіт – 60 балів.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичних заняття.

В межах дисципліни передбачено перезарахування балів за тему (теми), змістові блоки дисципліни, отриманих студентом за результатами участі у різних формах (інституційних, дистанційних, дуальних) і видах (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) неформальної освіти.

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Робота на практичному занятті Самостійна робота Усна відповідь, тестування, виконання завдань та вправ	5 балів: 5 – Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями 4 – Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але

	при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями 3 – Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. 2 – Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки
Складання конспекту, тестів для поточної роботи	5 балів: – 5 балів – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до

	проблеми і до роботи в цілому; склав 10 тестових завдань; – 4 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), склав 10 тестових завдань; – 3 бали – студент глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому, склав менше ніж 10 тестових завдань; – 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, студент не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого, не склав 10 тестових завдань;
Творчі завдання	5 балів: – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.
Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).	– 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо; – 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото

	тощо; – 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо), – 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат
--	---

1. Система оцінювання компетенцій студентів є стимулюючою, заохочувальною, максимально об'єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання.

2. Національна оцінна шкала є чотирьохбальною для оцінювання результатів іспитів і диференційованих заліків і двобальною для оцінювання відповідей студентів на недиференційованому заліку.

3. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль для якого використовується національна оцінна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне заняття в академічний журнал.

4. Всі види діяльності на практичному (семінарському) занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання студентами, оцінюються як частина теми практичного (семінарського) заняття.

На практичному занятті студент може отримати декілька оцінок за різні види діяльності за чотирьохбальною шкалою від «відмінно» до «незадовільно», але в балах «5», «4», «3», «2». Бали періодичної контрольної роботи, яка може проводитись за рік або семестр чотири, два або один раз, виставляються відповідно максимум 25, 50 і 100 балів за одну контрольну.

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі в семестрі, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за контрольну роботу за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1 = 4 + 18 = 22(6)$,

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першої періодичної контрольної роботи.

Студент має право на підвищення результату тільки однієї контрольної роботи протягом тижня після її написання.

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття і не мати за них незадовільних оцінок.

Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні контрольні роботи за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Сума (S) дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем вивчення дисципліни є екзамен, де здобувач вищої освіти має набрати максимальну кількість балів – 100. Форма проведення екзамену – письмова.

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
семестр		100	100
1-й періодичний контроль	2-й періодичний контроль		
20 + 30 = 50	20 + 30 = 50		

Примітка: сума балів за семестр + 100 балів (набрані на екзамені) = сума усіх балів ділиться на два.

Структура екзаменаційного білета включає три питання. Перші два становлять теоретичні питання (репродуктивно-продуктивного характеру), що оцінюються по 25 балів кожне, відсутність відповіді не оцінюється взагалі.

1-5 балів ставиться, якщо відповідь фрагментарна на рівні елементарного відтворення окремих фактів, об'єктів; з грубими помилками, відсутнє розуміння основної суті питання, узагальнення.

6-10 балів ставиться за відповідь, в якій у відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому володіє суттю питання, виявляє знання навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки але іноді припускається грубих помилок.

11-15 балів ставиться за відповідь, з якої видно оволодіння загальним понятійним апаратом, орієнтування в теоретичному матеріалі навчального предмета, але при розкритті основних питань допускаються суттєві помилки:

немає визначень, правил, відсутні приклади на підтвердження викладеної теорії або відповідь неповна, нелогічна.

16-19 балів ставиться за розкриття основних питань, де відтворюється значна частина навчального матеріалу, але не скрізь наводяться приклади до них, має місце деяка їх необґрунтованість; матеріал викладено в певній логічній послідовності, що говорить про вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, але при цьому виявлено дві-три несуттєві помилки; можлива присутність деяких недоліків у вигляді технічних помилок та описок.

20-25 балів виставляється, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях та у повному обсязі, видно орієнтування в матеріалі, наводяться приклади; якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни; є особиста точка зору, аргументована і підкріплена науковими теоріями; можлива присутність деяких недоліків у вигляді описок.

Третє питання – 25 суджень і 25 тестових завдань. В судженнях пишеться відповідь – «так» чи «ні» або «+» чи «-». Правильна відповідь за кожне судження оцінюється 1 балом. Кожне питання тесту оцінюється також 1 балом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 256 с.
2. Вайнола Р. Х., Хлестова С. С. Деонтологічна культура [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. мед. та пед. вищ. навч. закл.; Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова, Каф. суспіл. дисциплін. Вінниця : ДКФ, 2010. 60 с.
3. Васильєва М. П. Теорія педагогічної деонтології / М. П. Васильєва. Х.:Нове слово. – 216 с.
4. Васянович Г. Педагогічна етика : Навч.-метод. посіб. для викл. і студ. вищ. навч. закл.; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Львів. наук.-практ. центр, Львів. держ. фін. акад. Л. : Норма, 2005. 343 с.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) // Освіта. 1993. № 44-46.
6. Кондрашова Л. В. Морально-психологічна готовність студента до вчительської діяльності. К. : Вища школа, 1987. 54 с.
7. Концепція національного виховання // Освіта. 1994. 26 жовтня.
8. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк.держ.пед.ун-т ім. Г.С.Сковороди. 2-е вид., випр. і доп. Харків: ОВС, 2002. 400 с.
9. Мільто Л.О. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач: навч. посіб. / Л. О. Мільто. –Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 156 с.
10. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. [рец.: М. Б. Євтух, Л. М. Ващенко] ; Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка. К. : [б. в.], 2008. 96 с.
11. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. К.: Рад.школа, 1981. 319 с.
12. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості. Підручник. К.: Міленіум, 2006. 344 с.
13. Хоружа Л. Л. Гуманний вчитель: утопія чи реальність. *Директор школи: науково-методичний журнал*. 2002. №2. С.42-48.
14. Хоружа Л. Л. Деонтологічні основи педагогічної професії. *Роль педагогічної етики у професійній підготовці сучасного вчителя* : матеріали Всеукр. наук.-метод. конф. / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка ; [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа та ін.]. К.:, 2008. С. 16–18.
15. Хоружа Л. Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика. К. : Преса України, 2003. 320 с
16. Хоружа Л. Л. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. [рец.: М. Б. Євтух, Л. М. Ващенко] ; Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка. К. : [б. в.], 2008. 96 с.
17. Хоружа Л. Л. Педагогічна етика вчителя та розвиток мислення молодших школярів. *Початкова школа*. 2008. №7. С.23-24.
18. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. [для студ. Спеціальності «Початкова освіта»]. 2-ге вид.: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2023. 130 с.

19. Campbell, E. 2008, Teaching ethically as a moral condition of professionalism. In D. Narvaez & L. Nucci (Eds.). *The international handbook of moral and character education* (pp.601-617), New York:Routledge.
20. Meirieu, P, 2006, *L'éducation et le rôle des enseignants à l'horizon 2020*, UNESCO: HORIZON2020.
21. Bowden, P., Smythe, V., 2008, Theories on Teaching & Training in Ethics, *Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies*, Vol. 13, No. 2, pp. 19-26.

Інформаційні ресурси

1. Педагогічна етика та професійна свідомість [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/upbring/1074>
<http://osvita.ua/school/upbring/1074>
2. Васянович Г. П. Сучасні аспекти педагогічної етики вчителя [Електронний ресурс]. Режим доступу :http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2005_8_1/doc_pdf/vasyanovich.pdf
3. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2005_8_1/doc_pdf/vasyanovich.pdf Сутність і зміст педагогічної етики [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://coolreferat.com/Сутність_і_зміст_педагогічної_етики
Васянович Г., Онищенко В. Дидактичні засади формування професійних якостей майбутніх фахівців професій типу «людина–людина» [Електронний ресурс]. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2014. №2. С. 7-29. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pippo_2014_2_3.pdf
4. Васянович Г. П. Методологічна культура учителя у наукових пошуках Василя Сухомлинського [Електронний ресурс]. *Педагогічний дискурс*. 2011. Вип.10. С. 92-94. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/peddysk_2011_10_23.pdf.
5. Чумак Л. В. Педагогічна деонтологія експліцитного періоду [Електронний ресурс]. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки* . 2012. № 22(9). С. 78-85. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_22\(9\)_13.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_22(9)_13.pdf)
6. Васильєва М. П. Роль деонтологічної підготовки у процесі професійної підготовки сучасного педагога [Електронний ресурс]. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2010. № 26-27. С. 36-41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pipo_2010_26-27_8.pdf